

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Historisk Beretning

om

Oprettelsen af Realklasser

ved Nonne lærde Skole

af

Profesør P. G. Bohr.

Kjøbenhavn.

Trykt i Bianco Lunos Bogtrykkeri.

1844.

Historisk Beretning om Oprettelsen af Realklasser ved Kønne lærde Skole.

Swad jeg i forrige Aars Program lovede, at give en fuldstændig Udsigt over hvad der af alle vedkommende Autoriteter er virket for Oprettelsen af Realklasser ved Kønne lærde Skole, tillader jeg mig her at opfylde, idet jeg, førend jeg fratræder det mig allernaadigst betroede Embede, offentlig meddeler følgende Beretning om denne for Bornholmerne særdeles vigtige Foranstaltning.

Allerede i Aaret 1838 beklagede jeg (see Programmet Pag. 46), at de Iffestuderende i Skolen ikke kunde nyde den for deres tilkommende Bestemmelse ønskelige Dannelse formedelst Savnet af særskilte Underviisningstimer for dem og Mangel paa tilbørlig Beskæftigelse i de Studerendes latinske, græske og hebraiske Timer. Ligeledes bemærkede jeg, at Kønne Borger-skole med et Antal af over 200 Børn i 3 Klasser ikke var istand til at bibringe Eleverne stort Andet end hvad der læres i Almueskoler og undredes derfor over, at ingen Bornholmer havde gjort noget Skridt eller bragt Noget i Forslag til Oprettelse af Realklasser enten ved Borger-skolen eller den lærde Skole, for at de Iffestuderende kunde modtage en hensigtsmæssig Underviisning med Hensyn paa Sovæsen, Handel og Agerdyrking, hvortil Pluraliteten her opofrer sig. I Programmet for 1840 Pag. 26 fremkom jeg atter med

Opfordring til, at Realia skulde forenes med Humaniora ved den lærde Skole, og yttrede endog Frygt for, at Skolens aarlig aftagende Frequentis kunde gjøre det betydelige Tilskud, der gives fra den almindelige Skolefond, altfor kostbart og muligen forvolde den lærde Skoles Nedlæggelse. Da var det at Hans Høiarværdighed Provst Steenberg, hvis Virksomhed og Iver for det hele bornholmske Skolevæsen er noksom bekendt, i en Skrivelse til det Kongelige danske Cancelli under 15de September 1840 fremsatte sine Ideer til en højere Realunderviisning paa Bornholm, hvilke gif ud paa det Alternativ, at Realunderviisningen enten skulde combineres med Rønne lærde Skole eller to Realklasser organiseres i Forbindelse med Byens Borger-skole. Den første Plan, hvormed vi her alene have at gjøre, maa jeg fremsatte noget udførligere, for siden at kunne fatte mig kortere. Forslaget var af Provsten motiveret saaledes: „Borger-skolen har 3 Klasser, af hvilke den nederste er bestemt til indbyrdes Underviisning, den mellemste har Underviisningstiden deelt mellem Dreng og Piger, og saaledes er den øverste Klasse med et Antal af over 60 Disciple den eneste Klasse i Skolen, hvor en mere udvidet Underviisning kan gives; men denne Klasse har kun een eneste Lærer, der umuligen kan bibringe et saadant Antal Børn de mathematiske, naturvidenskabelige og lingvifistiske Kundskaber, som ei alene Forordn. af 29de Juli 1814 § 74 paabyder, men ogsaa Tidens Fordringer gjøre absolut nødvendige. Fremdeles gjør Bornholms isolerede Beliggenhed det umuligt for de fleste Forældre at skaffe deres Sønner paa andet Sted en hensigtsmæssig Underviisning til deres tilkommende Bestemmelse, der almindeligviis er Søfart og Handel. Til den første Levevei har Naturen givet Bornholmeren Mod og selv kan han skaffe sig practisk Dygtighed, men de Færdigheder, Skolen skulde forskaffe ham, er her ingen

Leilighed til. Det samme er Tilfældet med dem, der appli-
 cere sig til Handelen, Landets vigtigste Erhvervskilde; Mangel
 paa Skolekundskaber er her den væsentligste Hindring for
 Handelens høiere Opving. Hertil kommer, at paa Born-
 holm en meget talrig Klasse af Borgere ere ansatte som
 Officierer, i hvilken Stilling de burde have sig langt
 over Almuestanden, men skulle deres Prærogativer ikke snarere
 blive til Skade end til Gavn, da maae de ved intellectuel
 Dannelse staae paa et høiere Trin end andre Almuesfolk.
 At Regjeringen har følt Nødvendigheden heraf, sees tydeligt
 nok af den allerhøieste Befaling af 23de April 1837, hvorved
 det blev paabudt, at de, der i Fremtiden vilde vente Ansæt-
 telse som Officierer ved Milicen, skulle forinden have aflagt
 Prøve paa at besidde gode Kundskaber i Alt, hvad der læres
 i Bornholms Borgerfoler; men da der i disse ikke læres
 stort mere end i almindelige Almueskoler, kan Hensigten af
 Regjeringens vise Bud ikke opnaaes." Realunderviisningens
 Combination med Rønne lærde Skole gives af Provsten i
 enhver Henseende Fortrinet for Realklasser ved Borgerfolen,
 fordi i hiin flere Kundskaber kunne erholdes med en langt
 mere videnskabelig Behandling af Læregjenstandene, og ved at
 lade Børnene i de første Skoleaar nyde fælles Underviisning
 i de nederste Klasser, kunne de siden uden Tab af Tid og
 Kræfter sættes istand til i en modnere Alder at vælge enten
 den studerende eller practiske Ve. Endelig nærer Provst
 Steenberg samme Frygt, som jeg i Programmet 1840 yttrede,
 nemlig, at naar der i Rønne oprettes en realistisk Underviis-
 ningsanstalt udenfor den lærde Skole, da vil Skolen, der
 allerede nu har et saa ringe Antal Disciple, næsten useilbar-
 ligen formindskes til 12 à 15 Elever, hvortil den almindelige
 Skolefonds aarlige Tilskud — for Tiden over 3000 Rbd. —
 maa ansees altfor høit.

Ihensende til Læregjensstandene for Realelever gaaer fornævnte Forslag ud paa, at disse skulle være de samme og læres i samme Omfang som for de Studerende, med Undtagelse af Hebraisk, Græsk og Latin, hvilket sidstnævnte Sprog dog skulde bibringes Eleverne i de to combinerede Klasser saaledes, at de fritoges for Stileøvelser og kun bragtes til at forstaae en let Autor. Til Dansk, Fransk og Tydsk skulde joies Engelsk, ligesom Formaalet for hele Sprogunderviisningen være Færdighed i at forstaae og med Correcthed at skrive dem alle og — saavidt muligt — Øvelse i at tale de to sidstnævnte; Historie og Geographi i samme Udstrækning som med de Studerende, og af Mathematiken, foruden Færdighed i practisk Regning, Arithmetik, Plangeometri, Stereometri, Trigonometri og Algebra indtil Ligninger af anden Grad inclusive; desuden Frihaands og geometrisk Tegning, Skon-skrivning, Sang og Gymnastik; dertil skulde komme særskilt Underviisning i Naturhistorie og Naturlære, saavel dennes mechaniske Deel som Chemien med Electriciteten. Ihensende til Klasseinddelingen foresloges fælles Underviisning for Realeleverne og de Studerende i de to nederste Klasser og ligesaa i de to øverste Klasser i de Fag, i hvilke alle Disciplene skulle bringes til samme Grad af Kundskab og Færdighed, men særlig Underviisning meddeles i de Discipliner, der ere udelukkende for Realeleverne. Til Oversigt var der vedlagt Planen en fuldstændig Timetabel, der angav de Studerendes og Realisternes fælles og særskilte Timer.

Til Udførelsen af benævnte Forslag udfordredes Indretning af 2 nye Læseværelser, indrettede i Bibliotheklocalet og eet af Rectors Værelser, anslaaet med den største Deconomi til 168 Rbd. 56 β , hvori endda er beregnet det fornødne Inventarium. Til aarlige Udgifter anførtes Gage til en Adjunct 400 Rbd. og Godtgjørelse til Skolens Lærere for

Extratimer 380 Rbd., af hvilke Summer den første Deel skulde tilskydes af den almindelige Skolefond og den sidste Deel dækkes ved de aarlige Contingenter af Realeleverne, hvis Skolepenge skulde forhøies til 25 Rbd. eller — om det var fornødent for at tilveiebringe Beløbet — da til 30 Rbd. aarlig.

Efterat Provsten angaaende sine tvende alternative Planer om Combination af Realklasser enten ved den lærde Skole eller ved Borgerstolen havde affordret Bedkommendes Betænkninger, erklærede Rønne Skolecommission under 23de October 1840 sig for at combinere Realklasserne med Borgerstolen, fordi Pluraliteten af Realeleverne vilde henhøre til Borgerklasserne og kun faa vilde applicere sig til de Fag, hvortil en høiere fleersfædig Dannelselse var fornøden, men Mængden strax efter Confirmationen gaac over til det practiske Liv som Sømænd, Handlende og Haandværkere. Dernæst formeente man, at den for Underviisningen ved den lærde Skole fastsatte Betaling af 25 til 30 Rbd. aarlig vilde blive for høi for de fleste Forældre, men Foreningen med Borgerstolen desuden i det Hele mere besparende for Communen. Borgerrepræsentanterne derimod billigede vel i deres Erklæring af 17de April 1841 Realklassernes Combination med den lærde Skole, men vilde have disse reducerede til 3 Klasser, eller rettere, til 1 Klasse, i hvilken Realisterne skulde optages, efterat have nydt fælles Underviisning med de Studerende i Skolens to nederste Klasser, følgelig den 4de og vigtigste særskilte Realklasse aldeles bortfalde. Mod saadan Forandring af Planen erklærede Provst Steenberg sig paa det bestemteste i Skrivelse af 17de Mai 1841 til Bornholms Amtmand, da ellers „det Hele vilde staae som et ufuldständigt Makværk, blottet for den rette og sidste Slutsteen,“ ikke at tale om, at Realeleverne i Skolens anden

Klasse vilde savne den for dem absolut nødvendige forberedende Underviisning i Engelsk og Naturhistorie, medens de opofrede deres Tid paa latinisk Stiil og Græsk til ingen Nytte for Fremtiden; desuden vilde tilsidst Sammenblandingen af samtlige Realdisciple i een eneste Klasse frembringe saa mange Afdelinger mellem Eleverne, at deraf den største Forvirring vilde opstaae, og følgelig den første og vigtigste Fordring for al Underviisning, den, at ingen Discipel forsømmes, aldeles tilintetgjøres.

Under 11te August 1842 indsendte Hans Heivelbaarenhed Hr. Amtmand Krabbe hele Sagen til det Kongelige danske Cancelli med sin endelige Betænkning, der i det Væsentlige tiltraadte Provstens Forslag, hvorefter benævnte Collegium corresponderede med den Kongl. Direction for Universitetet og de lærde Skoler, der under 29de Novbr. 1842 tilfillede mig som Skolens Rector alle denne Sag vedkommende Documenter og opfordrede mig til at fremsætte mine Uttringer om, „hvorvidt Provst Steenbergs Idée til en Combination af en høiere Realunderviisningsanstalt ved Kønne lærde Skole kunde ansees for hensigtsmæssig og udførbar, og i dette Tilfælde at indsende et detailleret Forslag til Planens Realisation.“ Denne Directionens Opfordring opfyldte jeg under 21de Decbr. 1842, idet jeg vel ansaae Oprettelsen af Realklasser mindre fordeelig for Skolens studerende Disciple, da Sammenblandingen af saa mange materielle og practiske Interesser let kunde formindste den høiere videnskabelige Aand og den daglige rolige Virken for samme; det latiniske Sprog vilde lide ved Realdisciplenes rimelige Ligegyldighed for dette dem mindre vedkommende Fag; den rette Ligevægt mellem Rettighederne for Humaniora og Realia vilde i høi Grad beroe paa Rectors personlige Kraft og paa hver Lærers individuelle Anstuelser. Dog maatte jeg

besuagnet erklære Oprettelsen af Realklasser ved Skolen for yderst vigtig formedelst alle af Provst Steenberg anførte Grunde og gif derfor ind paa hans Plan med nogen Modification. Henseende til Localet og dets Indretning foreslog jeg nemlig efter indsendt Grundtegning Opførelsen af 2 nye Læseværelser i Forening med Skolebygningen istædetfor i det affondrede Bibliotheklocal. Det i denne Hensigt affattede Overflag androg for den nye Tilbygning med fuldstændigt Inventarium til benævnte Læsestuer 595 Rbd. 32 sk , men de aarlige Udgifter til Gage for en ny Adjunct og Godtgørelse til Skolens Lærere for de Timer, der tillagdes dem over 24 ugentlig, beløb sig til 1006 Rbd. 64 sk . Derhos vedlagde jeg en Plan til den combinerede Underviisning, der forklarede de Studerendes og Realdisciplenes fælles og særskilte Timer i de forskjellige Lærefag og forudsatte en ny Lærer for Realisterne i Mathematik, Naturhistorie og Naturlære.

Efterat den Kongl. Direction havde modtaget fornævnte Plan, tilmeldte den det Kongl. danske Cancelli, og dette Collegium derefter under 9de Februar 1843 Bornholms Amtssvørgighed, at den var tilbøielig til at nedlægge allerunderdanigst Indstilling om Oprettelse af høiere Realklasser ved den lærde Skole, saaledes at de dertil fornødne Udgifter aarlig udredes af den almindelige Skolefond, imod at der tilveiebringes 600 Rbd. til Udvidelse af Skolebygningen, og at der som Bidrag til Bygningens Vedligeholdelse aarlig indbetales til Skolefonden 100 Rbd. I Anledning af denne for Bornholmerne saa glædelige Bestemmelse indlevedes af Amtmanden og Provsten de fornødne Forhandlinger med Rønne Byes Repræsentanter og Bornholms Amtsråd, hvoraf Resultatet blev, at Udgifterne til Skolebygningens Udvidelse skulde udredes Halvdelen af Kirkerne paa Bornholm og Halvdelen

af Rønne Commune, men Amtsrepartitionsfonden aarlig erlægge 100 Rbd. til Bygningens Vedligeholdelse.

Her bør bemærkes, at Provst Steenberg under 15de Mai 1843 tilskrev H. H. Biskop Mynster som Skolens Ephor om det Hensigtsmæssige i, at en Overlærer ansattes ved Skolen foruden den ene Adjunct, der af ham selv og mig forhen var bragt i Forslag. Dette Andragende kunde jeg ikke andet end høiligen bifalde, da det efter min Overbeviisning var vel motiveret, nemlig deels derved, at den nye Underviisningsanstalt burde forsynes med større Kræfter end Skolen for Tiden var i Besiddelse af og dens ældre Lærere, paa et saa isoleret Sted som Bornholm, ikke kunde have tilstrækkeligt Bekjendtskab til en Branche af Underviisningsvæsenet, der just i den senere Tid havde faaet et ganske andet Opsving, deels derved, at jeg selv formedelst Alderdom og Svagelighed maatte ønske en Medlærer, af hvem jeg kunde erholde Assistance, og endelig derved, at min under 21de Decbr. f. A. indsendte Plan havde tildeelt Lærerne et stort Antal Extratimer, hvilket i blot een Lærers Sygdomstilsælde maatte standse eller forvirre en stor Deel af Underviisningens ordentlige Gang, da de andre Lærere vare tildeelte hver 5 til 6 og 7 Timer daglig og følgelig ingen Vicarieren af dem var mulig. Efterat dette Forslag var indsendt, indløb under 21de November 1843 Directionens Communication af den allerhøieste Resolution af 3die f. M. om:

1. At der ved Rønne lærde Skole skal oprettes Realklasser, i hvilke Realunderviisningen fremmes overeensstemmende med den Plan, som følges ved den videnskabelige Realskole i Aarhus og ved den med Sorø Academies Skole forbundne Realunderviisning.

2. At Contingentet for Disciplene i Realklasserne fastsættes til det samme Beløb som for de studerende Disciple, nemlig 20 Rbd. aarlig, hvilke erlægges efter de samme Regler, som ere gjeldende for de fidsnævnte Disciple.
3. At der ved Skolens Locale skal opføres en Tilbygning efter det optagne Overflag for indtil 600 Rbd., Inventariet iberegnet, af hvilken Sum Halvdelen udredes af Ronne Byes Commune og den anden Halvdeel af Bornholms Kirker i Aarene 1844, 1845 og 1846.
4. At Bornholms Amtsrepartitionsfond aarligen til Bygningens Vedligeholdelse skal udrede 100 Rbd., der bliver at indbetale fra den Tid Tilbygningen er bleven opført.

Ved Meddelelsen af fornævnte allerhøieste Resolution tilføier den Kongelige Direction, at Realdisciplene ikke skulde deeltage i Latinunderviisningen, hvilken endog aldeles skulde falde bort for de Studerende idetmindste i nederste Klasse. Ligesaa paalagdes det mig at indkomme med en ny Underviisningsplan, udarbeidet efter fornævnte Forudsætninger, og at erklære, hvorvidt Realunderviisningen enten strax eller efterhaanden kunde begynde, og om Ansættelsen af een ny Lærer for Tiden var tilstrækkelig og hvilke Fag han da vilde have at besørge.

Overeensstemmende med denne Ordre indgav jeg under 13de December 1843 en Interimsplan til en combineret Underviisning for Studerende og Realdisciple fra 1ste April til 1ste October 1844, efter hvilken Underviisning i Latin aldeles skulde bortfalde i nederste Klasse, den naturhistoriske Underviisning midlertidig besørges af Adjunct Westh, indtil ved Oprettelsen af den 3die Realklasse i sin Tid en Lærer i Naturvidenskaberne beskikkes. Adjunct Hasselriis skulde overtage Fransk og Engelsk, men Adjunct Ravn afftaae Tydsk, og Adjunct Sommer Historie og Geographi i de 2

nederste 3: de combinerede Klasser til den nye Lærer, der strax skulde ansættes og tillige assistere mig i Latin i de øverste Klasser. Hensigten med benævnte Fagfordeling var deels at give de Studerende og Realeleverne — saavidt muligt — særskilte Lærere, for at Humaniora og Realia uden Collision maatte hver for sig nyde den bedste Pleie, deels efterhaanden at skaffe Realunderviisningen dygtige Lærere. Alle mine Medlærere gik i Hovedsagen ind paa dette mit Forslag, beholdt deres hidtil havde respective Fag i de øverste studerende Klasser og altsaa Vren ved Dimissionen til Universitetet. Men da desuagtet enkelte Lærere i Fagfordelingen afveeg fra mine Anskuelser, indstillede jeg Sagen til Directionens nærmere Bestemmelse, idet jeg fremsendte den hele i Lærerforsamlingen derom havde Forhandling. Da nu den Kongelige Direction under 16de Januar 1844 i denne Anledning affordrede min Betænkning om, hvorvidt under Forudsætning af en Overlærers Ansættelse nogen Modification kunde finde Sted i min under 13de Decbr. s. A. indsendte Plan, saae jeg mig i Gjensvar af 30te Januar nødsaget til at erklære, at enhver Modification for Tiden kun vilde frembringe nye Indvendinger af mine Medlærere og maaskee ei heller convenere den supponerede Overlærer og udbad mig derfor, at — indtil jeg kunde conferere med den nye Lærer efter hans Ankomst hertil — den for den lærde Skole approberede Lektionstabel maatte følges i det forestaaende Semester, blot med den Forandring, at ved Realunderviisningens Begyndelse den 1ste April Latinen i nederste Klasse ophørte og Adjunct Westh i sine hidtil havde 6 latinske Timer i denne Klasse beskæftigede Disciplene med Dansk, Naturhistorie og Regning, samt at Realdisciplene i anden Klasse 11 latinske og græske Timer henvises efter deres forskjellige Fremgang til de for dem passende Fag i nederste og tredie Klasse.

Dette mit Forflag behagede det den Kongelige Direction under 20de Februar d. A. at bifalde og saaledes tog da efter foregaaende offentlig Bekjendtgjorelse Realunderviisningen forelobigen sin Begyndelse med April Maaned og er bleven fortsat indtil Dags Dato, da jeg ifølge den mig allernaadigst forundte Entledigelse nedlægger Bestyrelsen af Rønne lærde Skole og overlader den videre Foranstaltning til min Eftersmand med det Huske, at Alt, hvad han til den humanistiske og realistiske Underviisnings Fremme foretager, maa finde heldig Fremgang og ikke møde for mange af de Hindringer, der ikke aldeles kunne undgaaes ved nogen indgribende Reform.

Lovrigt er jeg fuldelig overbevist om, at Bornholmerne med Erkjendtlighed paaskjønne den varme Interesse, Realsagen har mødt hos Enhver, i hvis Magt det stod at virke Noget for denne vigtige Indretning, ligesom de ville erkjende den store Dpofrelse, den Kongelige Direction for Universitetet og de lærde Skoler har viist til Hensigtens Opnaaelse, idet Den — foruden det betydelige Tilskud, der af den almindelige Skolefond hidtil er givet, (i min 26aarige Embedstid 72,265 Rbd.) endnu forhøier denne Gave med over 1000 Rbd. aarlig.

Endelig vil Ingen, der har mindste Evne til at overveie de store Fordele, Realunderviisningen vil bringe Landet, unblade med de dybeste Taknemmeligheds Følelser at mindes vor allernaadigste Konges allerhøieste Resolution af 3die November f. A., der afgiver et nyt Beviis paa Hans Majestæts vise og faderlige Omfarg for Bornholmerne.

Rønne den 30te Juni 1844.

P. G. Bohr,

Rector emeritus

Skolefterretninger

for

1843—1844.

Med Lærerpersonalet er i indværende Skoleaar foregaaet følgende Forandring *):

Rektor Bohr, der i de sidste Aar har havt en saa sygelig Helbredstilstand, at der af og til i kortere og længere Tid maatte vicarieres for ham, ansaae det for sin Pligt med Skolen at fratræde en Bestyrelse, hvortil han formedelst Alderdom og Svagelighed følte sig for kraftløs; og da nu tillige den efter allerhøieste Resolution med Skolen combine-rede Realunderviisning skulde træde i Kraft, hvorved hans Arbejde endnu mere maatte forøges, ønskede han, at en yngre Mand med fuld Kraft maatte lede denne nye Indretning, for at Kongens Hensigt med den Bornholmerne allernaadigst forundte Gave sikkert kunde fremmes. Han indgav derfor allerunderdanigst Ansøgning under 12te Marts og blev ved allerhøieste Resolution af 12de April entlediget i Naade og med Pension fra 1ste Juli d. A., ligesom Hans Majestæt paa den Kongelige Directions allerunderdanigste Forestilling allernaadigst under 26de s. M. forundte ham Titel af Professor med Rang i 5te Klasse No. 8, efter Rangforordningen af 14de October 1746. Han har tjent ved de lærde Skoler i næsten 36 Aar og af disse i 26 Aar været Rektor for Kønne Skole. I denne hans Embedstid have 176 Disciple frequenteret Skolen, af hvilke 62 ere

---

*) En betydelig Deel af Skoleceterretningerne skylder jeg Hr. Professor Bohrs velvillige Meddelelser. Whitte.

dimitterede til Universitetet, 32 med Hovedcharacteren Laud., 30 med Haud illaud. og 2 med Non cont. Hans Lærefag vare stedse Latin og Religion i de øverste Klasser; Hovedsummen af Dimittendernes 186 specielle Characterer i disse Fag til Examen artium er: 14 Laud. p. c., 99 Laud., 64 Haud ill. og 9 Non cont. (See iøvrigt hans Biographi i Grønlunds Forfatterlexicon, Pag. 160.)

Til hans Eftermand beskikkedes ved allerhøieste Resolution af 25de Mai hidtilvarende Overlærer ved Slagelse lærde Skole, Magister artium Hans Kosod Whitte.

Ved allerhøieste Resolution af 6te Juli blev Hans Henrik Lefolii, hidtilvarende Adjunkt ved Sorø Akademies Skole og Opdragelsesanstalt, udnævnt til Overlærer ved Rønne lærde Skole.

Ved Skrivelse fra den kongelige Direktion for Universitetet og de lærde Skoler af 3die August d. A. er endvidere Candidatus theologiæ Carl Julius Jessen constitueret til Lærer ved Rønne lærde Skole.

Da det maa antages at interessere Læserne af disse Blade at gjøre et nærmere Bekjendtskab med Skolens nysansatte Læreres Forhold, meddeles her en Udsigt over deres Livsforhold.

Hans Kosod Whitte, Skolens nuværende Rektor, er født den 8de Februar 1810 i Korsør, hvor min Fader, Peter Bernholt Whitte (Søn af Præsten Whitte i Nafirkby) var Told- og Consumtions-Kasserer; min Moder, Martha Margrethe Maria fød Kosod (Datter af Præsten Kosod i Hasle) lever endnu. Den første Veiledning paa den studerende Bane modtog jeg i Hjemmet, deels af min Fader (som 1787 var dimitteret fra Slagelse lærde Skole), deels

af Sognepræsten i Korsør, nuværende Provst Tjestrup i Tølløse. Efter i to Aar at have nydt denne Mand's fortrinlige Underviisning i Latin og Græsk blev jeg i October 1824 optagen som Discipel i Metropolitanaskolen, hvor min Morbroder, Hans Anker Kofod, var Overlærer, og i denne ædle Mand's Huus tilbragte jeg en lykkelig Skoletid. I Aaret 1828 tog jeg Examen ariium med Hovedcharacteren Laudabilis og det følgende Aar anden Examen med Udmærkelse. I Begyndelsen af Aaret 1831 blev jeg Alumnus paa Borchs Collegium, hvor jeg opholdt mig i 5 Aar. I Foraaret 1832 blev jeg Lærer ved Borgerdydsskolen paa Christianshavn, hvor jeg underviste i noget over 5 Aar i Latin og Hebraisk. I Aaret 1835 underkastede jeg mig den for overordnede Lærere ved de lærde Skoler bestemte Embeds-examen (store Philologicum) med bedste Character og Aaret efter denne Examens praktiske Prøve med samme Udfald. I Juli 1837 blev jeg constitueret Lærer og i December s. A. Adjunkt ved Metropolitanaskolen (i Historie og Geographi). Ved allerhøieste Resolution af 6te November 1838 blev jeg udnævnt til Overlærer ved den lærde Skole i Slagelse (i Modersmaalet, Latin, Græsk, Hebraisk og Fransk), efterat jeg i September s. A. havde disputeret for Magistergraden ved Kjøbenhavns Universitet og ægtet min Forlovede, Eleonore Henriette Chatarina, fød Comtesse Scheel (Datter af nylig afdøde Lehnsgreve Chr. Scheel til gammel Estrup), som i dette Ægteskab har skjenket mig to Sønner og en Datter.

Foruden to Recensioner i Prof. Petersens Tidsskrift for Litteratur og Kritik (2den Marg. S. 32-53 og S. 424-459) har jeg skrevet og udgivet følgende Arbejder:

De Quinto Fabio Pictore ceterisque Fabiiis historicis disputatio (pro stipendio Collegii Medicei). Havnæ 1832. 8.

De rebus Chiorum publicis ante dominationem Romanorum (Addita est enumeratio numerorum Chiorum omnium, quotquot editi sunt, et inediti nonnulli, quorum IX tabula ænea expressi sunt. Havniæ 1838. 8. (Magisterdisputats).

Liber de scriptoribus antiquis Chiis. Havniæ 1841. 8. (Udbydelseskrift fra Slagelse lærde Skole).

Hebraisk Sproglære til Skolebrug. Kjøbenhavn 1842. 8.

Analyse til Genesis eller lexikalisk og grammatisk Veiledning for Begyndere i Hebraisk til at fortolke 40 Kapitler af Genesis. Kjøbenhavn 1843. 8.

Gaji Julii Cæsaris de bello Gallico commentariorum libri septem et octavus A. Hirtii. Recensuit et præfatus est Ioannes Kosod Whitte. Havniæ 1844. 8.

Hans Henrik Lefolii er født paa Christianshavn den 19de Februar 1819. Af mine endnu levende Forældre, Urtefræmmer J. S. Lefolii og Ane Lefolii, fød Juul, fik jeg en omhyggelig Opdragelse og en kjærlig Veiledning, idet de tillige foregik mig med et fortrinligt Exempel. Min første Skoleunderviisning modtog jeg i H. D. Lützens Drengelinstitut; ved min Overgang herfra til Borgerdyds-skolen paa Christianshavn i Foraaret 1832 begyndte jeg at studere, og fra denne sidste Skole dimitteredes jeg til Kjøbenhavns Universitet i Aaret 1837 og fik til Examen artium Hovedcharacteren Laudabilis; ved den saakaldte anden Examen fik jeg Aaret efter Hovedcharacteren Laud. præ ceteris og begyndte nu at forberede mig til Embedsexamen for Lærere ved

de lærde Skoler. I Aaret 1839 fik jeg accessit for et Forsøg til at besvare Universitetets philologiske Priisopgave og fuldendte derpaa i Aaret 1842 mit Embedsstudium; ved den theoretiske Prøve fik jeg Hovedcharacteren Laudabilis og Aaret efter samme Character ved den praktiske Prøve. Imidlertid havde jeg undervist et Aar i Mathematik i 4de og 5te Klasse i det von Westenfske Institut; fra Sommeren 1841 til October 1842 underviste jeg i Latin i 2den studerende Klasse A i Borgerdydsskolen paa Christianshavn og overtog derpaa foruden den græske Underviisning i samme Klasse tillige den græske og en Deel af den latinske (Stil og Grammatik) Underviisning i 1ste Klasse. I April 1843 blev jeg constitueret og nogle Maaneder efter ansat som Adjunkt ved Sorø Akademies Opdragelsesanstalt og Skole, et Embede, som jeg har beklædt indtil min Ansættelse som Overlærer ved den lærde Skole i Rønne; i Sorø har jeg undervist i Latin i 3die og 4de Klasse, og da det blev bestemt, at Underviisningen i Latin i denne Skole først skulde begynde i 3die Klasse, blev det overdraget mig at lægge den grammatiske Grundvold gennem Underviisningen i Dans og Tydsk, som jeg derfor overtog i 1ste Klasse. Under mit Ophold i Kjøbenhavn havde jeg foruden anden privat Underviisning ogsaa veiledet Alexander Mariboe, en Søn af Prof. Mariboe, til Examen artium, et Hverv, som min Ansættelse i Sorø hindrede mig i at fuldføre. — I Aaret 1839 forlovede jeg mig med Fr. Timothea Schow, en Datter af Adjunkt H. Schow i Helsingør.

Carl Julius Jessen er født i Kjøbenhavn d. 14de October 1816. Min Fader, Henrik Jessen, Student og

Overlærer ved Sø=Statens Drengeskole i Nyboder, og Moder, Bolette Kirstine Birgitte fød Lützen, bestemte mig til Studeringer, og herved opfyldte de mit eget høieste Ønske. — Indtil mit 12te Aar nød jeg Underviisning i et Handels=Institut, og efter i 2 Aar i et andet Institut at være bleven forberedet til Studeringer, var jeg saa heldig i October 1830 at blive optagen i Metropolitanskolens 2den Klasse A. — Da mine Forældre vare uformuende, opnaaede jeg ved Hr. Statsraad, Rektor Nissens Belvillie en Gratistplads efter i eet Aar at have frequenteret Skolen, og endnu samme Aar fik jeg, da jeg havde vundet mine Læreres Yndest, Stipendier, der senere bleve forhøiede. I 3 Aar gjenneimgif jeg 3 Klasser, men da døde min Fader, og 2 Aar efter hans Død blev jeg i October 1835 dimitteret til Universitetet. — Lykkelig var min Skoletid henrunden under kjærlige og samvittighedsfulde Læreres Beiledning, og iblandt disse maa jeg i Særdeleshed nævne Hr. Rektor Borgen — dengang Overlærer ved Metropolitanskolen — en Mand, hvem jeg, tilligemed saa mange Andre, skylder uendeligt Meget, og den Interesse, han senere har viist mig, vidner om, at jeg som hans Discipel har været ham kjær. — Til Examen artium erholdt jeg Laud. i Hovedcharakter, og med samme Charakter absolverede jeg Examen philologico=philosophicum; derpaa begyndte jeg at læse til theologisk Embedsexamen, som jeg — efter i October 1841 at have erholdt den med haud illaud. — underkastede mig i Juli 1842 med laud. inpr. ob spec. script. i Hovedcharakter. — I flere Henseender trykket af ydre Forhold var jeg med mine Studeringer skreden noget langsommere frem, end ellers vilde have været Tilfældet, og, uagtet jeg var saa heldig at faae Communitetet, Regentsen og flere Legater, maatte jeg dog anvende megen Tid til at undervise, for derved at skaffe mig

mit Ophold. Som Candidat blev jeg Alumnus paa Ehlers Collegium, og kunde nu med mere udeelt Opmærksomhed hengive mig til Skolelivet, da jeg heri bestandig har fundet en kjær og behagelig Besjæftigelse. Idet jeg nu har faaet en Ansættelse ved Rønne lærde Skole, har jeg opnaaet en Virksomhed, der stedsse er forekommen mig at maatte være en af de behageligste, navnlig paa Grund af den nye Forbindelse, hvori Kirken og Skolen staae til hinanden.

Fordelingen af Lærefag og Læretimer har været den samme som forrige Aar. (See Underviisnings-Schemaet i Programmet for 1843, S. 40.) Den af Skolens daværende Rektor under 13de December f. A. indsendte Plan til en combineret Underviisning for Studerende og Realdisciple, hvilken midlertidigen skulde gjælde fra 1ste April til 1ste October, findes udførligen omtalt i foranstaaende Beretning om Realklasser, S. 11 fgg., hvor tillige er anført Realklasserunderviisningens Begyndelse den 1ste April efter den hidtil gjeldende Lektionstabel med den fornødne af den Kongelige Direction under 20de Februar approberede Forandring *).

Ved Begyndelsen af Skoleaaret 184 $\frac{2}{3}$ var Antallet af Skolens Disciple 23. Af disse bleve to dimitterede til Universitetet i September 1843, nemlig P. G. B. Bohr, Søn af Professor Bohr, og H. M. Lund, Søn af

*) Da den Timetabel, som for Dickhoffet følges, kun er interimistisk, bliver den her ikke aftrykt.

penſioneret Artillericapitain H. H. Lund, Landmand paa Bornholm *).

Til anden Bestemmelse udgif følgende: Andreas Fr. Michelsen, Søn af afdøde Borgercapitain og Kjøbmand i Rønne N. Michelsen (udmeldt d. 31te Marts 1843); Carl Chr. Marker, Søn af Major H. P. v. Marker i Rønne (udm. d. 30te Juni s. A.); Christian W. C. Fog, Søn af Procurator Chr. Fog i Rønne (udm. d. 12te Sept. s. A.); Jens W. Marckmann, Søn af H. C. Marckmann i Rønne (udm. d. 29de Sept. s. A.).

Derimod optoges efterhaanden følgende 7 Disciple: Alfred Steenberg, Søn af Provst Steenberg (indmeldt d. 20de April 1843); Carl Adolph Rømer, Søn af Borgercapitain J. Rømer (indm. d. 20de Mai s. A.); Anstou H. F. Klubien, Søn af Artillericapitain og Toimester paa Bornholm B. B. P. v. Klubien (indm. d. 13de Sept. 1843), og ved den foreløbige Realunderviisnings Begyndelse d. 15de April 1844 følgende: Lorents Chr. L. Lassen,

*) Udfaldet af Examen artium var følgende:

	P. G. B. Bohr.	H. M. Lund.
Udarbeidelse i Modersmaalet	Laud.	Laud.
Latin	Laud.	Laud.
Latinsk Stil	N. cont.	II. ill.
Græsk	Laud.	Laud.
Hebraisk	Laud.	II. ill.
Religion	H. ill.	H. ill.
Geographi	H. ill.	H. ill.
Historie	II. ill.	H. ill.
Arithmetik	Laud.	H. ill.
Geometri	Laud.	H. ill.
Tryk	Laud. p. c.	Laud.
Fransk	Laud.	Laud.
Hovedkarakter	Haud illaudabilis.	Haud illaudabilis.

Søn af Kammersecretær Radsen, Byfoged i Hægle; Laurits P. Dam, Søn af Skolecommisjær og Sandemand P. Dam; Jacob P. J. Munch, Søn af Kjøbmand P. Munch i Hægle; Carl A. A. J. Terp, Søn af Toldinspektør Chr. Terp i Ronne.

Skolen har saaledes for Diebliffet 24 Disciple, der paa følgende Maade ere fordeelte i Klasserne:

Fjerde Klasse.

1. Barent Barentsen. 2. Waldemar Steenberg. 3. Christian Koefoed.

Tredie Klasse.

1. Christopher H. Klöcher. 2. Peter A. Koefoed. 3. Johannes Sommer.

Anden Klasse.

1. Jørgen Fog. 2. Andreas Colberg. 3. Carl Ipsen. 4. Christian Johnson. 5. Anton Klubien. 6. Ludvig Lassen. 7. Carl Michelsen. 8. Georg Colberg. 9. Christian Arboe. 10. Christian Rømer. 11. Georg Arboe.

Forste Klasse.

1. Carl A. Rømer. 2. Marcus P. A. Rasch. 3. Laurits P. Dam. 4. Julius Terp. 5. Alfred Steenberg. 6. Jacob Munch. 7. Niels Michelsen.

Ira Skolen vil i Nar ingen Dimission finde Sted.

De i indevarende Skoleaar i de forskjellige Klasser gennemgaaede Pensa ere følgende:

Fjerde Klasse: Nisfens større danske Grammatik; Krossings poetiske Læsebog (benyttet til Deklamationsøvelser). Ved Udarbejdelser i Modersmaalet er i denne som i de andre Klasser brugt B. Borgens Veiledning. Tillige er Dr. Thortsens historiske Udsigt over den danske Litteratur benyttet. — Cæsaris Comm. de bello Gallico, lib. I-IV; Livii hist. lib. III; Ciceronis oratt. pro Archia poëta, pro T. Annio Milone; Virgilio Aeneid. lib. I et II; Horatii Odar. lib. I; det Vigtigste af Mythologien efter Møller, og af de romerske Antiquiteter efter Bojesen; Badens latinske Grammatik og Prosodi med Tillæg og Forandringer efter Prof. Madvigs Sproglaere. Tre Timer ugentlig Stiiløvelser; 2 à 3 Gange maanedlig Opgaver til Oversættelse fra Latin paa Dansk. — Platonis apologia Socratis et Crito; Homeri Iliad. lib. I-X; Langes græske Grammatik (Formlæren); de attiske Antiquiteter efter Bojesen. — Genesis c. 1-20; Lindbergs hebraiske Grammatik. — Krog Meyers Lærebog i den christelige Religion; Herslebs større Bibelhistorie; Kalkars Udsigt over den christne Kirkes Historie indtil Reformationen, med nogen Forkortning af Paragraphernes Noter; Palæstinas Geographi efter Jensen; de 14 første Capitler af Matthæi Evangelium, exegetisk behandlede. — Munthes Geographi ved Prof. Belschow, med Undtagelse af Preussen, Lybfland, Østerrig, Tyrkiet og Grækenland; Græcia, Italia, Asia minor, udtogsviis efter Estrup. — Allens Danmarkshistorie til 3die Tidrum; af Rosfods Verdenshistorie Romernes Historie og fra Frankrig til Italien, indtil Aaret 1789. — Faltens Mathematik fra No. 37-70; Ursins Geometri § 100-131; tillige er der

anstillet Dvælses i at løse Opgaver. — Hjorts tyske Læsebog, S. 277—337; mundtlig Oversættelse fra Dansk til Tydsk efter Bresemanns Stilebog, S. 16—39; den paradigmatiske Deel af Hjorts tyske Grammatik er repeteret. — Borrings Etudes littéraires, p. 154—360; Borrings franske Grammatik (5te Udg.); mundtlige Dvælses efter Sammes Stilebog.

Tredie Klasse: Nisens mindre danske Grammatik; Holsts prosaiske Læsebog. — Cornelii Nepotis T. Pomponius Atticus; Cæsaris Comment. de bello Gallico lib. I; Phædri fabular. lib. I—IV; Virgillii Æneid. lib. I; af Badens latinske Grammatik det Vigtigste af Formlæren og af Syntaren indtil § 158; Hovedreglerne for Hexametret, givne og anvendte paa Virgils Æneide; 3 Timer ugentlig forskjellige Stillevelser. — Xenophontis Anabasis, lib. I c. IV — lib. II, c. III; Homeri Iliad. lib. I v. 1—488; Langes græske Grammatik (Formlæren). — Genesis, c. I—II; enkelte Dele af Lindbergs hebraiske Grammatik. — Bohrs Ledetraad i den christelige Religion, § 1—70; Hersøls store Bibelhistorie, Period. 1—4 af det gamle Testamente og af det nye indtil S. 236. — Ingerslevs mindre Geographi med adskillige Tilføielser; Græcia, Italia, Asia minor udtogsvis efter Estrup. — Af Kosods Verdenshistorie den romerske Historie, Sverrigs, Ruslands, Preussens, Polens, Ungarns og Tyrkiets Historie til Reformationen, samt det østromerske Keiserdømme. — Falsens Mathematik, N. 1—35 ere med enkelte Undtagelser gjennemgaaede efter skrevne Paragrapher; Ursins Geometri, § 1—49; Dvælses i Bogstavregning og Reguladetri i Prof. — Hjorts tyske Læsebog, S. 44—76; den paradigmatiske Deel af Sammes store tyske Grammatik. — Borrings franske Læsebog for Mellemklasser,

§. 1—82; Formlæren efter Sammes franske Grammatik (5te Udgave). —

Anden Klasse: Nissens mindre danske Grammatik; Holsts profaiske Læsebog. — Cornelli Nepotis Pausanias, Cimon, Lysander, Alcibiades; Phædri fabular. lib. I—III; det Vigtigste af Badens latinske Grammatik og af Syntaren til § 155; een Time ugentlig latinske Stileøvelser. — Den øverste Discipel i Klassen har læst i Langes Materialier til at indøve den græske Formlære §. 9—18; de Øvrige §. 1—9 (N. 2). — Øverste Afdeling har læst Bohrs Ledetraad, § 116—153; nederste Afdeling § 1—83; begge Afdelinger Herslebs mindre Bibelhistorie, det gamle Testamente; en Deel af Luthers Catechismus. — Ingerslevs mindre Geographi, indtil America (excl.). — Rosods fragmentariske Historie til Frederik den Store af Preussen. — Reguladetri i hele Tal og Brøk. — Øverste Afdeling: Hjorts tydske Læsebog, §. 44—80; den paradigmatiske Deel af Hjorts større tydske Grammatik; nederste Afdeling: Hjorts Læsebog, §. 1—40; den paradigmatiske Deel af Sammes tydske Grammatik, med Undtagelse af Læren om Substantivernes Declination. En midt i Aaret indkommen Discipel har i samme Læsebog læst §. 1—16, samme Grammatik, den paradigmatiske Deel med Undtagelse af Læren om Substantivernes Kjøn og Declination. Realdisciplene have læst Gloser og Sætninger udenad efter Wilmsens Kinderfreund og Hjorts mindre tydske Grammatik. — Øverste Afdeling: Borrings Manuel de langue Française, p. 60—142, samt de vigtigste Affnit af Formlæren efter samme Forfatters franske Grammatik; nederste Afdeling Borrings Manuel de langue Française forfra — p. 52. — Realeleverne af denne Klasse og første Klasse have læst af Naturhistorien Pattedyrene efter Krøyer.

Første Klasse: Her læses i Danst ingen Grammatik, men Reglerne for Orthographi og Interpunction indoves ved Rettelser af de opgivne Exempler. Flere Timer ugentlig anvendes til Analysering og Læsning i Molbechs danske Læsebog, hvilket sidste anses saa meget mere nødvendigt, som den bornholmste Dialekt lægger betydelige Hindringer i Veien for rigtig Udtale og Retskrivning. — Bohrs Ledetraad § 1—83; det nye Testamente efter Herslebs mindre Bibelhistorie; en Deel af Luthers Catechismus. — Af Jørgensens mindre Geographi: Norge, Sverrig, Rusland, Polen, Preussen, Danmark, Asien og Afrika. — Rosfods fragmentariske Historie forfra til de puniske Krige; de to øverste Disciple have læst forfra til Amerikas Opdagelse. — Praktisk Regning i de fire Species af hele Tal og Brøk, de flinkeste Disciple tillige Reguladetri i hele og brudne Tal. — Øverste Afdeling: Wilmsens Kinderfreund, S 28—64; nederste Afdeling S. 28—52; begge Afdelinger den største Deel af Hjortés mindre tydske Grammatik. En af de i April Maaned indkomne Disciple har kun været øvet i Oplæsning.

Underviisningen i Sang, Tegning og Gymnastik er uforandret som forrige Aar. I Svømming vil som sædvanligt Prøve blive anstillet paa en dertil passende Dag i August og i Gymnastik til den paa Schemact for den offentlige Examen angivne Tid.

Skolebeneficierne for Skoleaaret fra 1ste October 1843 til 30te September 1844 ere ved Resolution af den Kongelige Direktion for Universitetet og de lærde Skoler fordeelte saaledes:

A. Laveste Stipendium, 20 Rbd., for heelt at oplægges:

1. Barent Barentsen, IV Kl. No. 1 (Søn af B. Jacobsen, Kongsleilending paa Færøerne), tillige benaadet med 20 Rbd. af Hs. Majestæt Kongens Chatolkasse.

2. Christopher Hermann Klöcher, III Kl. No. 1 (Søn af Skolelærer J. N. Klöcher).

3. Peter Andreas Kofoed, III Kl. No. 2 (Søn af Borgercapitain A. Kofoed i Rønne).

4. Johannes Christian Sommer, III Kl. N. 3 (Søn af Adjunkt Sommer).

B. Fri Underviisning (foruden Stipendiarierne):

1. Christian Grønbech Koefoed, IV Kl. No. 2 (Søn af Artillericapitain, Løjtnest Koefoed i Rønne).

2. Jørgen Fog, II Kl. No. 1 (Søn af Procurator Fog i Rønne).

Renten af det Noltkiske Legat for Embedsmænds Børn, der gaae i Skole, er af Lehnbesidderen til Grevskabet Bregentved forundt Christian Grønbech Koefoed fra 1ste Januar d. A., da den forrige Beneficiarius sidstafvige October blev dimitteret til Universitetet og overeensstemmende med Fundatsen sidste Gang oppebar Renten til 11te Decbr. 1843 med 20 Rbd. for et halvt Aar.

Til at erholde Geheimeraadinde Stampes Legat, der bortgives af Sjellands Biskop, kunde Rector ikke gjøre Indstilling for 1843, da ingen af benævnte Mars Dimitterede erholdt bedste Charakter til Examen artium, hvorfor Renten bliver at lægge til Capitalen.

Siden forrige Mars Anmeldelse er Skolens Bibliothek, deels ved Indkjøb for Skolens Regning, deels ved Gaver fra Universitetsdirektionen, blevet forøget med følgende Skrifter *):

- Becker, R. F., Verdenshistorie, udgivet af J. W. Vorbell med Woltmanns og Menzels Fortsættelser, oversat af Riise; 4de, 5te, 6te, 7de, 8de Bind og 9de Bind 6 Hefter.
- Berg, P. C., Samling af mathematiske Opgaver og Dvølsesexempler til Brug ved Underviisningen. 1836. (Med et Tillæg af Resultater.)
- Berghaus, H., Grundriß der Geographie, 10te Lieferung. Breslau.
- Biering, C. H., Plan og Methode for Underviisningen i Mathematik ved de lærde Skoler. Alborg.
- Bloch, S. N. J., Bidrag til Koeskilde Domskoles Historie. 2det Hefte. Koeskilde.
- Bojesen, E. F., De tonis s. harmoniis Græcorum commentatio (Progr.).
- Borgen, B. A., Efterretninger om det v. Westenske Institut for 1842—43 (Progr.).

*) For Northeds Skyld udelades her Skriftets Format, naar den er Oktav, Trykkestedet, naar dette er Kjøbenhavn, og Aarstallet, naar dette er 1843.

Budget for Aaret 1844 for Stats Indtagter og Udgiyter i Danmark. St. 4.

Regnskabs Oversigt for Aaret 1842 over Stats Indtagter og Udgiyter vedkommende Kongeriget Danmark. St. 4.

Garter, R., Geduld in Leiden, aus dem Englischen übersetzt von C. W. Th. Kunze. Berlin 1841.

Catalog over Odense Skoles Bibliothek. 1ste Hefte (Progr.).

Déal, I. N., Introduction aux sciences et aux arts. Paris 1822. 3 Tom.

Dahlmann, F. K., Danmarks Historie, efter den tydske Original ved Major v. Jønsen. 1ste og 2den Deel og 3die Deels 1ste Hefte. 1840, 41, 42.

Elberling, C. W., Anmærkninger til Horatii første Brev i første Bog (Progr.).

Erstlev, Th. H., Almindeligt Forfatterlexicon for Danmark fra 1814 til 1840. 5 Hefter.

Grønlund, J., Efterretninger om Eolding lærde Skole for 1842—43. Odense (Progr.).

Hammerich, M., Efterretninger om Borgerdydsskolen paa Christianshavn for 1842—43.

Heiberg, J. L., Intelligensblade, No. 29—40.

Henrichsen, N. J. F., Om Schedographien i de byzantinske Skoler (Progr.).

Hjort, P., Om det engelske Conjugationsystem (Program fra Sorø til Kongens Fødselsdag).

Hundrup, F. G., Real-Lexicon over de homeriske Digte. 2det Hefte. Randers (Progr.).

Jngemann, B. S., Dramatiske Digte. 6 Dele i 3 Bind.

Jürgs, J., und Kung, G. F. F., Deutsche Dichter von Klopstock bis auf die neueste Zeit.

Manja, J. H., Kort over Norrejylland. Bl. 3 og 4. 1842.

- Müller, A. F., Samling af danske Ord til Prof. Mosbech's danske Ordbog (Progr.).
- Mynster, Tale ved Rector=Indsættelsen i Bordingborg lærde Skole (Progr.).
- Nissen, Lang, Revision og Overblik over de forskjellige om samlet Formiddags Skoletid offentligent fremfattede Meninger (Progr.).
- Ravn, E. L. F., Ideer til det lærde Skolevæsens Reorganisation (Progr.).
- Romang, J. P., System der natürlichen Religionslehre. Jürich. 1841.
- Rosendahl, G. P., Forsøg paa at oversætte Ordene i P. G. Müllers Synonymik paa Latin. 1ste Hefte. Nykjøbing (Progr.).
- Røgind, J., Om Afhandlinger i de lærde Skolers Indbydelseskrifter. Aarhus (Progr.).
- Scharling, C. G., Baastanden om den christelige Kirkes Ebionitisme gjennem de to første Aarhundreder (Program til Universitetsfesten i Anledning af Kongens Fødselsdag). 4.
- Tale ved Universitetsfesten.
- Tale ved Immatriculationen af academiske Borgere.
- Scheving, Islandskir málsettir, safnadir, utvaldir, istafrosfrödfærdir og Skyrsla om Besæftad Skola fyrir Skolaörid 1842 af Licent. theol. Jónshyri. Videyar Klaustri (Progr.).
- Schillers sämmtliche Werke in zwölf Bänden. Stuttgart und Tübingen. 1838.
- Schouw, J. F., og Eschricht, P. F., Afbildninger af Dyr og Planter. 8, 9, 10 Hefte. 1837—43.

- Schweiger, G., Der Christen-Glaube an Jesum von Nazareth. Berlin 1842.
- Selmer, H. P., Kjøbenhavns Universitets Aarbog for 1842.
- Stephani, Thesaurus Græcæ lingvæ. Vol. 5 fasc. 3. Parisiis. Folio.
- Tidskrift, naturhistorisk, af H. Krøyer. 4de Bind 4de, 5te og 6te Hefte, og ny Række 1ste Bind 1ste Hefte.
- for udenlandsk theologisk Litteratur, udgivet af H. N. Clausen og M. H. Hohlenberg. 3 Hefter.
- theologisk, udgivet af C. E. Scharling og C. Th. Engelstoft. 7de Bind 2det Hefte.
- Journal for Litteratur og Kunst, udgivet af et Selskab. 1ste Bind 6te Hefte og 2det Bind 5te Hefte.
- Thorup, P. N., Blandede Efterretninger angaaende Ribe Cathedralsskole. 9de Fortsættelse. Ribe (Progr.).
- Trojel, Chr., Om den rette Orden, hvori Sprog bør læres i de lærde Skoler i Danmark (Progr.).
- Ussing, A., Disputatio de abrogatione juris potioris, chirographariis creditoribus præ creditoribus sine chirographis in bonis creditorum competentis. 4. (Universitetsprogram til Reformationssfesten).
- Wesenberg, A. S., Emendationes M. Tullii Ciceronis Tusculanarum disputationum. Partic. II. Viburgi (Progr.).

Disciplenes Bogsamling (jfr. afvigte Mars Skoleprogram Pag. 63) har i Maret 1843 havt en Indtagt af 9 Rbd. 3 Mk. 8 Sk.; Udgifterne vare 11 Rbd. 4 Mk. 6 Sk.; Antallet af contribuerende Disciple er for Diebliffet 9; følgende Bøger ere anskaffede:

Grimms Eventyr.

Gubitz Volkscaender.

Høsts Christian den Fjerde.

Magazin for Ungdommen.

Skandinavisk Folkecaender.

Steffens: „Hvad jeg oplevede.“

Thieles Folkesagn.

Overfigt over Skolens og Stipendie-

A. Skolens

Indtægt.

	R. S.		Ropr.	
	Rbd.	ß.	Rbd.	ß.
Beholdning fra Aaret 1842	17	33½	1226	34½
Indtægt i Rentepenge	9		103	79
Degnepensjoner			14	92
Skolepenge (efter Fradrag af Fjerde- parten, der efter Kongelig Resolu- tion tilfalder Stipendiefonden) . . .	49	66	145	30
Lyses og Brændepenge	12		54	
Inscriptionspenge	5		10	
Tablepenge	1		57	71½
Tilskud fra den almindelige Skolefond			3000	
Tilbagebetaling af Forfkud til Lærerne			300	
I Januar- og April=Kvartal blev af Rektor Bohrs Gage kvartaliter ud- betalt af den almindelige Skolefond 100 Rbd.; altsaa bliver at føre til Indtægt			200	
Indbetalt fra Stipendiefonden, hvad der af den almindelige Skolefond udbetales til den dimitterede Sti- pendiarius	50		30	
Summa Indtægt	144	3½	5142	19

fondens Indtægt og Udgift for 1843.

Regnskab.

Udgift.

	R. S.		Repr.	
	Rbd.	ß.	Rbd.	ß.
Ifølge Decisionen for Regnskabet for 1842 er at føre til Udgift			3	1
De faste Læreres Gager			3700	
Temporær Understøttelse til en af Skolens Lærere			100	
Godtgjørelse til Timelærere			298	64
Regnskabsførerens Procenter	1	51	71	55
Statter og Afgifter			16	57½
Til Bibliothekets Forsyning			83	
Bygningernes Vedligeholdelse			78	46
Brændsel			92	52
Belysning			20	
Løbende og tilfældige Udgifter	48		103	21
Bevilgede Lønningsforskud			300	
Hvad der er angivet paa Restancelisten			6	92
	49	51	4874	4½

Indtægt: 144 Rbd. 3½ ß. — 5142 Rbd. 19 ß.

Udgift: 49 " 51 " — 4874 " 4½ "

Kassebeholdning: 94 Rbd. 48½ ß. — 268 Rbd. 14½ ß.

B. Stipendiefondens Regnskab.

	R. S.		Repr.	
	Rbd.	ß.	Rbd.	ß.
Indtægt.				
Beholdning fra Aaret 1842	34	30	112	65½
Fjerdeparten af Skolepengene	16	54	48	42
Rentepenge			28	
	50	84	189	11½
Udgift.				
Til en dimitteret Stipendiarius . . .	50		30	
For Regnskabets Førelse		31	1	51
	50	31	31	51

Indtægt: 50 Rbd. 84 ß. — 189 Rbd. 11½ ß.

Udgift: 50 " 31 " — 31 " 51 "

Kassebeholdning: " Rbd. 53 ß. — 157 Rbd. 56½ ß.

Den offentlige Examen

i

Kønne lærde Skole

for Mæret 1844

foretages i følgende Orden:

Torsdagen d. 19de September.

8—12.

IV og III Kl. Latinsk Stil.

II og I Kl. Dansk Stil.

3—6.

IV og III Kl. Latinsk Oversættelse.

II Kl. Latinsk Stil.

Fredagen d. 20de September.

8—12.

IV og III Kl. Dansk Stil.

II og I Kl. Kalligraphi.

Mandagen d. 23de September.

8—12.

III og II Kl. Religion.

I Kl. Lydsf.

2—6.

I Kl. Religion.

II Kl. Fransk.

Tirsdagen d. 24de September.

III og II Kl. Lydsf.

IV Kl. Fransk.

III Kl. Fransk.

III og II Kl. Historie og Geographi.

Onsdagen d. 25de September.

IV Kl. Hebraisk, Historie og Geographi.

III Kl. Hebraisk og Græsk.

I Kl. Arithmetik.

Torsdagen d. 26de September.

IV Kl. Religion og Ny Testamente.

IV og II Kl. Græsk.

IV og III Kl. Arithmetik og Geometri.

I Kl. Dansk.

Fredagen d. 27de September.

8—12.	2—6.
IV og III Kl. Latin.	IV Kl. Tydsk.
I Kl. Historie og Geographi.	II Kl. Latin og Arithmetik.

Løverdagen d. 28de September.

Sangprøve Kl. 8.	II og I Kl. Naturhistorie, Kl. 2.
Geometrisk Tegning Kl. 9.	Gymnastik Kl. 4.

Til overordentlige Censorer ved den mundtlige Prøve indbydes herved ærbødigst S. T. Dhr. Amtmand **Krabbe**, Provst **Steenberg**, Krigsraad **Garde**, Cancelliraad **Gorm**, Landphysicus **Grove** og Catechet **Hansen**.

Disciplenes Forældre og Børgere, samt Enhver, der interesserer sig for Skolens Virksomhed, bedes behageligt at bære Lærerne og Disciplene med deres Nærværelse ved Examen's mundtlige Prøve.

Mandagen den 30te September Kl. 8 prøves de til Optagelse i Skolen anmeldte Disciple.

Torsdagen den 3die October Kl. 10 bekendtgøres Examen's og fornævnte Prøves Udfald.

Ronne, den 16de August 1844.

H. K. Whitte,
Skolens Rector.